

Vastaus Liike Nyt valtuustoryhmän ja 22 muun valtuutetun aloitteeseen määräaikaisten opettajien ja avustajien kesäkeskeytyksen ja -loman palkka

VD/7580/00.02.00.03/2022

RV/K-ML/EJ

Liike Nyt valtuustoryhmä sekä 22 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Koko lukuvuoden työt tehneille määräaikaisille opettajille on maksettava jatkossa palkka myös kesäkeskeytyksen ajalta, vaikka viranhaltija palaisikin töihin, ja että sama käytäntö ulotetaan myös muuhun koulun henkilökuntaan kuten koulunkäyntiavustajiin.

Vantaan kaupungin varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa työskentelee joka vuosi viransijaisia, jotka on palkattu päiväkoteihin ja kouluihin töihin koko lukuvuodeksi, mutta jotka eivät saa kesäkeskeytyksen ajalta palkkaa. Määräaikaisten opettajien kesälomista on käyty vilkasta keskustelua myös valtakunnallisesti. Toivomme, että täällä Vantaalla voimme löytää ratkaisuja myös kuntatasolla.

Määräaikaisten opettajien ja avustajien kesän palkattomuutta perustellaan sillä, että kaupunki voi palkata sijaisen enintään viranhaltijan poissaoloajaksi. Esimerkiksi OAJ:n mukaan tämä lain tulkinta on virheellinen ja kunta voi halutessaan maksaa palkkaa viranhaltijan lisäksi myös sijaiselle.

Hyvien työantajakäytäntöjen edistäminen on vahva viesti kaupungin opetus- ja kasvatusalan työntekijöille. Tämä helpottaa pätevien ammattilaisten rekrytoinnissa ja on myös kaikin tavoin reilua. Liike Nyt valtuustoryhmä esittää koko lukuvuoden työtä tehneille määräaikaisille opettajille ja muulle tärkeälle koulutyötä tukevalle henkilökunnalle palkan maksamista myös kesäkeskeytyksen ajalta, vaikka viranhaltija palaisikin töihin.”

Kaupunginvaltuusto 20.6.2022 § 30

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmistettavaksi.

Henkilöstö ja konsernipalvelut toteavat vastauksenaan seuraavaa:

Liike Nyt on valtuustoaloitteessaan esittänyt koko lukuvuoden työtä tehneille määräaikaisille opettajille ja muulle tärkeälle koulutyötä tukevalle henkilökunnalle palkan maksamista myös kesäkeskeytyksen ajalta, vaikka viranhaltija palaisikin töihin.

Kouluissa ja oppilaitoksissa ilman kesäkeskeytysajan palkkaa jäävät pääasiassa opettajasijaiset. Määräaikaisissa palvelussuhteissa määräajan pituus on yleisesti sidoksissa lainmukaisen perusteen voimassaoloon, kuten sijaistettavan opettajan poissaolon pituuteen. Sijaiset jäävätkin palkatta pääsääntöisesti siksi, että heidän palvelussuhteensa päättyy, koska vakituisella viranhaltijalla on subjektiivinen oikeus palata lakisääteiseltä virkavapaalta kesäkeskeytyksen alkaessa ja saada tältä ajalta täysi palkka, vaikka hän ei olisi ollut lukuvuoden aikana päivääkään töissä.

Sijaisten palkkaamisen suhteen Vantaan kaupunki noudattaa KT Kunta- ja hyvinvointityönantajan näkemystä, jonka mukaan kunnalla ei kunnallisen viranhaltijalain mukaan ole oikeutta maksaa samasta virasta palkkaa sekä sijaiselle että sijaistettavalle.

Kesäaikana opetusta ei anneta ja juridisen näkökulman lisäksi henkilöstön palkkaaminen tarpeen mukaan on tarkoituksenmukaista myös henkilöstömenojen kannalta. Kunnalla on oikeudessakin vahvistettu (KHO 5980/2018) oikeus palkata opetushenkilöstöä tarvelähtöisesti.

Koulun muulla henkilöstöllä, esim. koulunkäyntiavustajilla, tai varhaiskasvatuksen henkilöstöllä ei ole opetushenkilöstöä vastaavaa pitkää keskeytysaikaa kesällä. Koulujen ja oppilaitosten muu kuin opetushenkilöstö sekä varhaiskasvatuksen työntekijät eroavat opetushenkilöstöstä myös siten, että he ovat työsopimussuhteisia ja vuosilomajärjestelmän piirissä. Vuosilomajärjestelmässä henkilöstön lomista yleensä neljä viikkoa sijoittuu kesäaikaan.

Kaupunginhallitus 28.11.2022 § 31

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Liike Nyt valtuustoryhmälle ja 22 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Henkilöstö- ja konsernipalvelut toteavat tarkistettuna vastauksenaan seuraavaa:

Liike Nyt on valtuustoaloitteessaan VD/7580/00.02.00.03/2022 esittänyt koko lukuvuoden työtä tehneille määräaikaisille opettajille ja muulle tärkeälle koulutyötä tukevalle henkilökunnalle palkan maksamista myös kesäkeskeytyksen ajalta.

Peruskoulun ja lukion opettajilla käytössä oleva opetusvelvollisuustyöaika on järjestelmänä poikkeuksellinen. Työaika tarkastellaan lukuvuoden, 1.8.–31.7., puitteissa ja vuoden työt tehdään 38 viikon aikana. Kesällä ja muina koulutyöstä vapaina aikoina (syys-, joului-, urheilui- ja pääsiäisloma) opettajien työ on keskeytyneenä. Tämä palkallinen keskeytysaika korvaa vuosiloman. Ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstöllä käytössä on vuosityöaikajärjestelmä, jossa opetushenkilöstöllä on vapaajaksoja, yhteensä 84 kalenteripäivää vuodessa, mikä vastaa 12 viikon vuosilomaa. Ammatillisen koulutuksen puolella näiden vapaajaksojen sijoittuminen on, toisin kuin peruskoulussa ja lukiossa, osittain sovittavissa työnantajan ja opettajan välillä ja lisäksi ammatillisessa koulutuksessa opetusta voidaan antaa myös kesäaikana, joten vastaavaa pitkää keskeytysaikaa kuin peruskoulun ja lukion opettajilla ei välttämättä synny.

Opettajat otetaan määräaikaiseen palvelussuhteeseen pääosin kolmesta eri syystä, sijaisiksi, avoimen viran hoitajiksi (kunnes virka saadaan täytettyä vakinaisesti) tai kun opettajalla ei ole virkaan vaadittua kelpoisuutta. Kouluissa ja oppilaitoksissa ilman kesäkeskeytysajan palkkaa jäävät pääasiassa opettajasijaiset. Määräaikaisissa palvelussuhteissa määräajan pituus on yleisesti sidoksissa lainmukaisen perusteen voimassaoloon, kuten sijaistettavan opettajan poissaolon pituuteen. Sijaiset jäävätkin

palkatta pääsääntöisesti siksi, että heidän palvelussuhteensa päättyy, koska vakituisella viranhaltijalla on subjektiivinen oikeus palata lakisääteiseltä virkavapaalta (perhevapaat ja opintovapaa) kesäkeskeytyksen alkaessa ja saada tältä ajalta täysi palkka.

Sijaisten palvelussuhteen keston suhteen Vantaan kaupunki noudattaa KT Kunta- ja hyvinvointityönantajan näkemystä, jonka mukaan kunta ei kunnallisen viranhaltijalain mukaan voi maksaa samasta virasta samanaikaisesti palkkaa kahdelle henkilölle, joista kumpikaan ei ole virkavapaalla.

Muiden määräaikaisten opettajien palvelussuhde voidaan ajoittaa sijaisia pidemmälle ajalle, mikä takaa määräaikaiselle opettajalle palkkaa myös kesäajalta. Palkkauspäätöksiä tekeville rehtoreille on laadittu asiasta ohjeeksi ns. nuolitaulukko, joka määrittää palvelussuhteen keston. Lähtökohtana on, että 1.8. työnsä aloittava opettaja saa palkan 31.7. asti, myöhemmin aloittavien, joiden työ kuitenkin jatkuu myös kevätlukukaudella, palkanmaksu päättyy hieman aiemmin heinäkuussa. Täysin ilman kesäajan palkkaa muut määräaikaiset opettajat kuin sijaiset eivät ohjeen mukaan jää kuin siinä tapauksessa, että opettaja on otettu opettamaan vain syyslukukauden ajalle.

Vantaan taulukkoa vastaavia nuolitaulukoita on käytössä myös naapurikunnissa. Helsingissä muiden määräaikaisten opettajien kuin sijaisten palvelussuhteen pituus määräytyy myös aloitusajankohdan mukaan. Jos opettaja palkataan viimeistään joulukuun alusta alkaen, voidaan palvelussuhteeseen ottaa lukuvuoden päättymiseen (31.7.) saakka. Myöhemmin aloittavien palvelussuhde päättyy lukuvuoden päättymistä aiemmin ns. nuolitaulukon mukaan.

Espoossa käytäntö on hyvin samanlainen kuin Vantaalla. Opettajien palvelussuhteen kesto vaihtelee riippuen palvelussuhteen alkamisajankohdasta. Jos opettajan palvelussuhde alkaa viimeistään syyskuun aikana opettaja voidaan ottaa 31.7. saakka. Muussa tapauksessa palvelussuhde päättyy aiemmin kesällä. Lähtökohtaisesti opettaja otetaan kesän ajalle viikoksi kutakin työssäolokuukautta kohden. Sijaisten osalta käytäntö on Espoossa ja Helsingissä sama kuin Vantaalla.

Vantaalla myös harkinnanvaraisten vapaiden (esim. yksityisasioiden vuoksi) myöntämiseen on esihenkilöille laadittu ohje vapaiden pituudesta, jotta näiden myöntämisen käytännöt olisivat yhdenmukaisia ja vapaat pidettäisiin niin, että sijaisen voisi palkata myös keskeytysajalle.

Määräaikaisen opetushenkilöstön jääminen joissain tilanteissa ilman kesäkeskeytysajan palkkaa on otettu huomioon Kunta-alan opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksessa (OVTES). Sopimuksessa on erillinen määräys määräaikaisille opettajille maksettavasta lomapäiväkorvauksesta (ammattillisessa koulutuksessa vapaajaksokorvaus), jolla kompensoidaan puuttumaan jäävää kesäkeskeytysajan palkkaa. Viimeisimmässä kunta-alan sopimusratkaisussa korvausta parannettiin aiemmasta. Lisäksi määräaikaiset opettajat saavat palvelussuhteensa ajalle osuvat lukuvuoden lyhytaikaiset lomat (syys-, joul-, urheilu- ja pääsiäisloma) palkallisena, vaikka työt olisivat alkaneet vasta koulutyön alkaessa elokuussa. Sijaisten loma-ajan palkka on pyritty turvaamaan määräyksellä, jonka mukaan, mikäli (vakituinen) opettaja on palkattomalla virkavapaalla ennen koulun lyhytaikaista lomaa, eikä ole hakenut vapaata koulun/oppilaitoksen loma-ajaksi, hänellä ei ole oikeutta loma-ajan palkkaan. Näin pyritään saamaan opettajat hakemaan virkavapaansa myös loma-ajalle, jolloin sijainen voitaisiin ottaa palvelukseen myös loma-ajaksi. Tämä määräys tosin koskee vain palkattomia vapaita eli ei esim. perhevapaiden palkallista aikaa, eikä se koske kesäkeskeytysaikaa.

Koulujen ja oppilaitosten muu henkilöstö, esim. koulunkäyntiavustajat ja oppilashoitajat, sekä varhaiskasvatuksen henkilöstö ovat työsopimussuhteisia ja vuosilomajärjestelmän piirissä, eikä heillä ole

opetushenkilöstöä vastaavaa pitkää keskeytysaikaa kesällä. Toimintakauden ajaksi palvelukseen otetuille varhaiskasvatuksen määräaikaisille työntekijöille ja koulujen määräaikaiselle muulle kuin opetushenkilöstölle kertyy työsuhteen aikana palkallista vuosilomaa, jonka he voivat joko pitää palvelussuhteen aikana tai heille maksetaan työsuhteen päättyessä lomakorvaus.

Lisäksi sekä viroissa oleva opetushenkilöstö että työsuhteinen muu henkilöstö, myös määräaikaisessa palvelussuhteessa olevat, ansaitsevat virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti lomarahaa jokaiselta täydeltä lomanmääräytymiskaudelta. Lomараha maksetaan määräaikaiselle henkilöstölle lomakorvauksen maksamisen yhteydessä.

Kaupunginhallitus 16.1.2023 § 20

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Liike Nyt valtuustoryhmälle ja 22 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginhallitus muutti tarkistetun aloitevastauksen kolmannen kappaleen loppuosaa poistamalla siitä tekstiä seuraavasti:

” Sijaiset jäävätkin palkatta pääsääntöisesti siksi, että heidän palvelussuhteensa päättyy, koska vakituisella viranhaltijalla on subjektiivinen oikeus palata lakisääteiseltä virkavapaalta (perhevapaat ja opintovapaa) kesäkeskeytyksen alkaessa ja saada tältä ajalta täysi palkka, vaikka hän ei olisi ollut lukuvuoden aikana päiväkään töissä.”

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginhallituksen muutettu esitys.

Kaupunginvaltuusto 30.1.2023

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Liite:

- allekirjoitettu Liike Nyt valtuustoryhmän ja 22 muun valtuutetun aloite määräaikaisten opettajien ja avustajien kesäkeskeytyksen ja -loman palkka

Muutoksenhakuohje: 2.1 Valituskielto

Lisätiedot:

henkilöstö- ja konsernijohtaja Kirsi-Marja Lievonen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi